

пентръ

МНШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 19.

Luni, 7. Maiu.

1845.

ЧЕВА ДЕСПРЕ ЛІМБАРЪМЪ НЕАСКЪ
ші апъте деспре літератъра поастръ
ші кълтъра еі.

(Брмаре.)

Din пътъръл ші рѣндъл літерелор де
mine маі сѣс дпшѣрат се vede, къ еѣ din
пътъръл 39 саѣ деі плаче кѣва ші пре
ѣ ѡ ы ші ѣ а пътъръ дптръ літере, 43
а літерелор аша пѣміте ціріліче, де гръ-
шѣтічій пострій пѣлѣ акѣма дптръвѣида-
те, ам лѣсат афаръ пре: п, у, ц, ѣ, іѣ, ѡ,
іа, ѡ, ѣ, х, ѣ, ѡ, ѣ. ші пе ѣ ѡ ѣ ѣ.

Прічина пентръ кареа сокот де vine
а лѣса ачесте афаръ din пътъръл літере-
лор поастре е, къ ачесте маі тѣлт не дп-
греонеазъ декѣт зшзреазъ літератъра, ші
сѣлт дптръ адевър: „Entia multiplicata
vine necessitate,“ пентръ-къ фъръ кѣт маі
пѣдѣлѣ скѣдере а грѣіріі дп лок де ѣ,
сѣ поате скріеа і; — дп лок де у = ѣ;
— дпсѣ ачі ші се паре, къ маі потривіт
ар фі у, саѣ и латін декѣт ѣ, пентръ къ
ачеста е алкѣтвйт din ѡ греческ, каре со-
кот къ павем чел лѣа де літеръ пѣлѣ а-
вем алт сѣмп сімплѣ спре дпсѣмпареа
ачествй топ; аш зиче даръ сѣ лѣсѣм пре
ѣ, ші сѣ лѣсѣм пре у, саѣ маі vine и ла-
тін, каре ші аре формъ маі фрѣтоасѣ. —

Да кѣ vine п, дп лок де ѡ, пентръ че пѣ
ші у, дп лок де ѣ? — Дп локѣл лѣі ц
се поате скріеа шт, ст, сч, пічі фолосе-
ште ачі аргѣментѣл ачела, къ маі vine ѡ
літеръ декѣт доаѣ, маі vine маі пѣдѣлѣ
трѣсѣрї декѣт маі тѣлте, къ да кѣ аша
апої дп локѣл тѣтзрор літерелор пѣсѣпъ-
тоаре, каре се аѣлѣ ла дпчепѣтѣл кѣвіп-
телор, ші пентръ ачѣаста дп шіжлокѣл а-
чѣстора пѣ се деспарт деолалѣ, прекѣт
сѣлт: вр. гл. др. зп. кр. пр. спр, стр. ш.
а. трѣвѣе фѣкѣтѣ кѣте ѡ літеръ. — Дп
локѣл лѣі ѣ се поате пѣне еа. — Ачѣа-
ста літеръ ѣ маре копѣзїе не прічїнѣ-
ште дп літератъръ, пентръ къ дпкїпѣто-
рїі еі ѡ скріе ші знде трѣвѣе ші знде пѣ
трѣвѣе, ѡа зпїі сокот а аве еа лок ші дп
зпеле кѣвінте де рѣдѣчїнѣ ла сѣѣршїт,
прекѣт дп: верѣѣ, тѣрѣѣ, пѣрѣѣ, рѣп-
дѣѣ, стѣ ш. а. Ачѣстїа сѣлт славі гръ-
шѣтічї, карїі пѣ штїѣ, къ дп лімба рѣтѣ-
неаскѣ пічі зп кѣвѣлт де рѣдѣчїнѣ пѣї,
каре сар сѣѣршї дп ѣ, ші аша ші маі
сѣс дпсѣмпателе кѣвінте пѣ се сѣѣѣршѣск
дп ѣ, чї дп е, ші еаѣ артїкѣлѣл пѣ ѡа,
чї аѡа, с. п. верѣе, верѣеаѡа, ш. а. —
Дп локѣл лѣі іѣ се поате лѣа іѣ; — дп
локѣл лѣі ѡ = ѡ; — дп локѣл лѣі іа ѡ
іа = еа саѣ іа. Ачѣаста дпкѣ пѣ пѣдѣлѣ

не скимосеште ортография, скрѣндѣсе дп лок de ea ла дпчепѣтѣл кѣвинтелор, прекѣм: іарѣвъ, еарпѣ, іапѣ, іа, дп лок de: еарѣвъ, еарпѣ, еапѣ, ea; ші іарѣші дп лок de е дп міжлокѣл кѣвинтелор, прекѣм: мѣнтѣиѣщепе, мілѣиѣщепе, покѣиѣщепе, ш. а. дп лок de: мѣнтѣештене, мілѣештене, покѣештете, ш. а., ші дп лок de ea, іа, ла сѣѣршітѣл кѣвинтелор, прекѣм: авѣѣіа, вѣкѣрѣіа, ачестіа, ачѣіа, а скрѣіа ш. а. дп лок de авѣѣіа, вѣкѣрѣіа, ачестіа, ачѣіа, а скрѣіа ш. а. — Дпсѣ ші ачі вор зіче тѣлѣі, кѣ маі віне о літерѣ декѣт доаѣ? віне, пѣмаі дакѣі аша, апоі ші дп аі, еі, іі, аз, oa, тѣ, тревѣе фѣкѣтѣ кѣте о літерѣ, апоі кѣте літере vom авѣ, лѣнд ші челе пѣнтрѣ щ фѣкѣте? Дп локѣл лѣі д пѣтем ші дѣпѣ фіреа лімвіі тревѣе сѣ скрѣіем дп, прекѣм се веде дп ачесте кѣвінте: дпѣрѣкѣндѣвъ, дпѣрѣдѣндѣвъ, дпѣрѣжѣндѣне, — д дп літерѣ алкѣтѣітѣ*) дп і ші п, ші пѣнтрѣ ачѣеа грѣшеск чѣі че пѣінд пре д, дп лок de іп саѣ іп латп маі даѣ кѣтрѣ д тп п, каре пічі декѣт пѣі делпсѣ, ші аша скрѣіе дп „дп лок de д пѣмаі.**”) — Дп локѣл лѣі пѣтем скрѣіа кс; — дп локѣл лѣі ѣ = пс; — дп лок de ѡ = т; — дп лок de ѣ = і саѣ в. —

Mie de літереле ачесте вѣдѣт пѣміі,

*) Алкѣтѣітѣ, дела зпгрѣсскѣл alkatott; пѣнтрѣ че пѣ копѣсѣ, орі дакѣ маі вреі кѣпѣсѣ, орі дптокмітѣ, орі ашезатѣ? Ped.

**) Токма аша тревѣе сѣ скрѣіе дп ші пѣ д, пѣнтрѣ кѣ алфелѣіѣ казі Dга дп контразічере, каре те дпвоіші о скрѣіе дп лок de щ шт; д саѣ лѣат дела о време дпкоаче дп лок de ж, пѣрѣндѣсе чѣва маі фрѣтос, іарѣ токма аша mandarin kinez. Ped.

кѣ атѣта маі вѣртос, кѣ сѣпѣт кѣ еле фоарте dedat; дпсѣ фіінд кѣ мі се вѣд а пѣ фі делпсѣ, вѣкѣрос ле зік адіо, ші лѣвѣдѣ фіе а тоате фѣкѣторѣлѣі Dзеѣ, кѣ а стѣзі пѣмаі кѣт пѣ леам ексілат de овште тоѣі.

Челе 27 че леам дпсѣмпат маі сѣе тревѣе дптрѣвѣіндате дпѣлѣпѣщепѣте, кѣ вѣгаре de самѣ ла фіреа лімвіі, карѣі дп гѣра попорѣлѣі пострѣ чѣлѣі рѣмѣпеск, пѣлѣсѣндѣле афарѣ аколо знде ле пофѣеште топѣл грѣіріі, саѣ скімѣндѣле зпа кѣ алта, пѣнтрѣ кѣ аша аѣ, саѣ фак аврѣліеніі, саѣ маѣедо-рѣмѣпѣі, італіеніі, франѣдзіі ші Dзеѣ маі штіе кѣдѣі алѣіі, кѣ каріі поі доарѣ павем пімік дп прівінда лімвіі поастре, пѣдпвѣдѣндѣво ачѣаста дела еі, чі дела дѣлчеле поастре мѣте рѣмѣне; de знде зрѣеазѣ кѣ а дѣпѣ о саѣ алтѣ оаре-каре вокалѣ пѣ тревѣе лѣсат афарѣ, прекѣм фак чѣі че скрѣіе: поте, тоте, форте, дп лок de поате, тоате, фоарте; — дп локѣл лѣі г пѣ тревѣе пѣс ц, дп драгѣ італіенімор; — дпайнтеа лѣі г пѣ тревѣе пѣс і, кѣнд пѣ се кѣвіне, кѣнд адекѣ стѣ ла дпчепѣтѣл кѣвинтелор рѣмѣпѣшті, дѣпѣ сѣпѣтоаре саѣ ліквідѣ копсѣпѣтоаре такар de се рѣспѣнде ка іе; п, е.: епѣре, кее, тѣшѣе, претеп ш. а. пѣ тревѣе скрѣіс: іепѣре, кеіе, тѣшѣіе, пріетеп, ш. а. — ч пѣ тревѣе пѣс дп локѣл лѣі ц; — тѣ дп локѣл лѣі ж, кѣ алта дп рѣѣ, geus v. malus; ші алта дп рѣѣ, гівус v. fluvius; — дѣпѣ кѣт пеаѣ арѣтат ші D. Dr. Vacіч; — алта дп іарѣші а вѣрѣж, intrudere, ingerere; ші алтаі авѣрі*) aestivare, aestatem transigere; — пічі

*) А вѣра, кѣ зічет вѣратік пѣ вѣрітіа. Ped.

се поате д дп тот локъл скѣмва кѣ з саѣ і, прекѣм сокот зпѣ че се vede шѣ дп челе пѣпъ ачѣ деспре д zice. —

Форма латинъ дела romanі дппрѣзтвѣтатъ, — дакъ не тѣѣ плаче — о пѣтем аша вѣне дптревѣнца, ка шѣ чеаа цѣрілікъ пѣмитъ de маѣ сѣс, пентрѣ-кѣ сътне сѣнт челе літере, сътне сѣнт честе; дпсѣ кѣ ачесте дакъ врем съ скриет, пентрѣ de а дпкѣпжѣвѣра скѣмосала шѣ греотатеа, че пѣар прѣчинѣіо дп ортографіе треѣве съ маѣ фѣвѣрѣм кѣтрѣ челе че пѣ ле даѣ дпайнте грѣмѣтѣчѣі, карѣі пѣор скрѣс грѣмѣтѣчѣі кѣ дѣпселе, кѣкте сѣнт делѣпсѣ спре дпплѣпѣреа пѣтѣрѣлѣі поѣтѣт*), пентрѣ-кѣ сѣрогатѣл, каре лор афлат ачѣі грѣмѣтѣчѣі пѣмаѣ че не scandalizazъ. Mie, — kpedeѣim, — ашам вѣне а kpede, кѣ а кѣ о кѣрловѣтѣрѣ деасѣпра, с. п. ^а дѣ з; шѣ іарѣш с кѣ о коадѣ дп жос, с. п. ^с д, ш. а., кѣм ар венѣ такар кѣі, каре кѣпѣаште вѣне шѣ шѣте, кареа вѣедѣітоаре се кеатъ воѣ, кал; шѣ кареа іарѣшѣ вѣлпе, епѣре, а kpede кѣнд ар delѣnea чѣнева пре таблѣ орѣ харѣте зп кал, кѣрѣіа пѣіндѣі коарне ар zѣче ачестаѣ воѣ; шѣ іарѣшѣ зп епѣре, кѣрѣіа трѣгѣндѣі зп кодоѣіс р zѣче ачестаѣ вѣлпе; — кѣм ар венѣ, zѣк, такар кѣі а kpede, кѣ калѣл кѣ коарне delѣneat дѣ воѣ; шѣ іарѣш епѣреле кѣ коадѣ пѣпгѣлѣіт дѣ вѣлпе, ашам вѣне mie а kpede, кѣ ^а саѣ а, дѣ з, шѣ іарѣшѣ ^с дѣ д, ш. а. Афарѣ de ачеста дакъ пѣтем дп локъл лѣі з, д, ш. а. сѣрогѣ, пентрѣ че пѣ шѣ дп локъл тѣтѣроп літерелор цѣрілікѣ, апоѣ пѣ vom авѣ ліпсѣ

*) Ачеста фѣ пѣререа шѣ dorѣнда рѣпосатѣ. лѣі Dr. de med. шѣ фѣлософѣ Basіііе Non десѣлѣітѣ дпдатѣ ла а. 1838. Ped.

а лѣа дела латѣі 20, прекѣм vedeм кѣ ор лѣат зпѣ грѣмѣтѣчѣі, чѣ дестѣл не вор фѣ 4, зпа пентрѣ тоате 7 сѣпѣтоареле. *)

Ба доаѣ літере пѣмаѣ дпкѣ не пот фѣ деажѣнс дела латѣі пентрѣ de а сѣрога тѣтѣроп челор цѣрілікѣ алтеле. **)

Dпн формеле de маѣ сѣс чеа dпнтѣі цѣрілікѣ-рѣмѣнеаскѣ мѣ се vede маѣ зшоарѣ, шѣ маѣ потрѣіітѣ літѣіі поастрѣ, пентрѣ кѣ о поате дпвѣда шѣ четѣ, шѣ поате дѣпѣ дѣпса скрѣеа шѣ кѣцетѣрѣле сале кѣ алѣі а ле дппѣртѣшѣ шѣ ачела, каре шѣте пѣмаѣ літѣва рѣмѣнеаскѣ, кареа аѣ дпвѣцато dпн гѣра тѣмѣса: іарѣ чеа adoаоа romanеаскѣ дела латѣі дппрѣзтвѣтатъ, шѣ кѣ сѣрогат кѣрпѣтѣ мѣ се vede пре гре шѣ літѣіі поастрѣ кѣ тотѣл неатѣсѣратѣ, пентрѣ кѣ ка съ о поатѣ чѣнева дпвѣда шѣ шѣтѣ, шѣ съ се поатѣ прѣп трѣпса кѣ алѣл дпцѣлеце, треѣве съ дпведе маѣ дптѣі латѣнеште, італѣнеште, францѣзеште, хѣспѣнеште, зпгѣреште, пемѣеште, шѣ Dzeѣ тѣі шѣте кѣм, ***) іарѣ каре шѣте

*) Семпеле шѣ ачентѣадѣіле че зрмеазъ ачѣ дп манѣскрѣпт, пѣ се афлѣ дп тѣпграфѣіа поастрѣ, шѣ kped кѣ пѣчѣі дп зпа dпн ачесте патрѣі; пентрѣ ачееа се тѣіарѣ 6 рѣндѣрѣі.

**) Dошпѣле пѣ е кѣ пѣгѣпѣцѣ съ ле фѣі скрѣс Dта ачестеа дпtradѣнс, чѣ воішѣ доар пѣмаѣ а дпкорда тѣпѣіле асѣпра зпѣі парадокѣі, спре адѣі скоате чѣтѣторѣі dпн кѣмпѣт, спре аѣ пѣне ла оареш-каре проѣв. Ped.

***) Ба пѣчѣі кѣм, чѣ сѣшѣі дпведе фѣеш-каре пѣмаѣ граматѣіка літѣвѣі сале тоатѣ мѣ фоарте вѣне. Nѣ'мѣі веѣ пѣмѣі пѣчѣі о пѣцѣіе dпн Европа лѣтпнатѣ, кареа фѣрѣ дпвѣцарѣа граматѣічѣі літѣвѣі респектѣіе сѣшѣі фѣіе шѣіт скрѣе літѣва регѣлат дп тоате пѣнтѣрѣіле пѣмаѣ dпн авѣ шѣ пѣмаѣ кѣм аѣ сѣіто дела татѣ. Скрѣіоарѣеа есте шѣ еа о артѣ шѣ арта треѣве дпвѣцатѣ. Ped.

пъмаї рѣтѣнеште, кѣм аѣ дѣвѣдат дела
маїкъса, пѣї дѣ старе а о пѣте дѣвѣда,
кѣ атѣта маї пѣдїп а скрїеа ортографїче-
ште вїне дѣпѣ дѣпса, пентрѣ-кѣ дїп прї-
чїна некѣпоштїпдїї лїмвїмор де маї сѣс,
шї чїне мѣї штїе а кѣрора, пѣ поате нїчї
декѣм штї зпде ва скрїеа дѣ локѣл лѣї
ѣ, с. п. â, зпде é, зпде í, зпде ó, зпде u;
шї їарѣшї дѣ локѣл лѣї д, зпде a, зпде
e, зпде i, зпде o, зпде u, ш. а. — Деспре
а треаа, чеа сврогатѣ, гѣндеаскѣ чїне че,
шї кѣм дї плаче, шї Dzeѣ пѣ dee, ка сѣ
вїпѣ фїїї пагїеї рѣтѣнештї ла атѣта не
дѣпѣлецере, кѣт сѣ пѣ се поатѣ дѣпѣ
тодї де зпа, кареа лї маї пѣртїнїтоаре,
дїп челе доаѣ, шї сѣ шї гѣндеаскѣ кѣнд-
ва де а се апѣка де а треаа оаре-кареа
форѣтѣ.

Пре мїне де мар дѣтрева чїнева „де
кареа форѣтѣ а скрїерїї сѣ се дѣпѣ дїп
челе доаѣ?“ еѣ дрепѣ рѣспѣнс пѣ аш фї
дѣ старе аї да, чї аш пѣте пѣмаї сѣї а-
дѣк дѣпїнте, кѣ фїлософїеа дїппрезпѣ кѣ
мїптеа чеа сѣпѣтоасѣ не дѣвацѣ, кѣ:
„дїп доаѣ рѣле, каре пѣ се пот дѣкѣпѣж-
ра тотдезна тревѣе алес чел маї мїк,“
шї ачеаста аш пѣте пѣмаї дїп прїчїна, кѣ
форѣтеле ачеле амѣндоаѣ дѣптрѣ адеврѣ
сѣпѣт рѣле пентрѣ пої.

Рѣ дї чеа дїп тїї дїрїлїкѣ, пентрѣ кѣ
не момеште шї не дѣче дѣ славїсм; рѣ
а доаоа чеа латїпѣ, пентрѣ кѣ не амѣде-
ште шї не кѣфѣндѣ дѣ romanїсм (п. . . .
т) шї маї чева: дѣпсѣ дїп чела не маї
рѣтѣпѣ пѣтїпдѣ де а скѣпа кѣндва, їарѣ
дїп честа нїчї кѣнд; дїп чела тареї не-
деждеа, кѣ де пѣ пої зрѣтѣторїї пострїї
їарѣ се вор дѣтоарче дѣ сїпѣл пагїеї,
їарѣ дїп честа пѣ поате фї нїчї недежде

de a se maї дѣтоарче чїнева вреодїноа-
рѣ. *) — Іскѣсїнда фрадїмор! не адевереа-
зѣ ачеаста. — Кѣдї пѣ сѣпѣт астѣзї, карїї
дїп Авратовїчї, Дїмїтрїевїчї, Іоановїчї, Кї-
рїловїчї, Поповїчї, Стефановїчї ш. а. сѣв
пѣте де Аврѣтештї, Дїмїтрештї, Іоанештї,
Кїрїлештї, Попештї, Стефанештї ш. а.
сор дѣторс дїп славїсм дѣ сѣпѣл пагїеї.
се тѣртѣресек, шї кѣ фапта адевереазѣ
кѣ сѣпѣт рѣтѣнї; dar dїп romanїсм врепѣ
Ердѣлі, Феїр, Mezeї, Молнар, Baradї, Пав-
лїнї ш. а., каре сѣв пѣте рѣтѣпѣск Ар-
delean, Алѣз, Кѣтппан, Мѣрарїѣ, Орѣдан,
Пѣвѣлѣц ш. а. сар фї дѣторс дѣ сѣпѣл
пагїеї, саз сар зїче пѣмаї кѣї рѣтѣпѣ, зїоа
ла атеазѣзї кѣ лѣтїца апрїпсѣ сѣ кѣзѣтѣп
оаре афлавам? **) — Este da, — де чеї
че кѣ зпгїеа дѣ грѣмазї вор тѣгѣдѣї, кѣ
зеї еї пѣс рѣтѣпѣ, чї кїар — прекѣм
шї пѣтеле дї аратѣ, кѣдї пѣ не пла-
че vom гѣсї. — Фрадїї пострїї їарѣшї чеї
дїп прїпдїпате прїп форма ачеаста кѣ га-
лїїсїтѣл пре лесне де тотѣл се дѣвѣракѣ,
прїп че пагїеа не слѣвеште. ***)

Пѣвїнд ачесте ачї зїсе фїештекарелѣ
ла дреапѣтѣ кѣтпѣпѣ, лезне се ва пѣте
хотѣрѣ дїп амѣндоаѣ форѣтеле, ка доаѣ
рѣле, а адеце шї а дѣптрѣвѣїнда де ачї

*) Ваї кѣтплїт те дѣпелї Domѣвле! Че é маї
таре, шасе мїліоане орї шасезечї мїліоане?
Да скрїїнд „вїчїї“ кѣдеташї пѣмаї ла сѣрѣї
шї ванато-зїгѣренїї Дв.? Ped.

**) Даѣт ворѣщїї пѣмаї де Ардеал шї Бпгарїа,
аї чева дрепѣтате; дѣпсѣ тречї шї маї дѣколо.
Ped.

***) Фїї преа сїгѣр кѣ те дѣпелї рѣѣ. Не Мол-
давo-Ромѣнї пѣ тревѣе сѣї жѣдекадї пѣмаї
дїп пѣртареа кѣторва маїмѣдїторї, де варїї
се афлѣ ла тоате пагїїле. Ped.

дпаинте ачеза, кареа і се ва веде маї мік рѣѣ, дѣпъ кѣт дп ва дндемпа ізвіреа кѣ кареа дп кѣтръ паціеші, ші пофта де а дпѣпта дпфлоріреа, дпмѣлдіреа ші старторпчіеа ачестіа съ жѣдече деспре амѣпдоаѣ ачеле фортѣ.*)

Сѣпт каріі дефайтѣ възгареа літерелор дпріліче дп лімба рѣтѣнеаскѣ, зікѣнд, кѣ ачеза кѣ вікленіе сар фі фѣкѣт, пентрѣ ачеза ка пріп трѣнселѣ кѣ тотѣл съ се стѣпгѣ лімба рѣтѣнеаскѣ. —

Дпкѣт аѣ дефѣйтѣторіі ачестіа дрепт жѣдече фіештекарелѣ; еѣ дпсѣ, пѣфінд прічіпа възгріі літерелор ачестора дп лімба рѣтѣнеаскѣ, пріп еї дпайнте адѣсѣ, дпкѣ адеверітѣ, ші пічі темѣндѣтѣ кѣ се ва пѣте кѣндѣва адевері, дефѣйтѣріі лор пѣ нот да крѣзѣтѣпт; ва дпкѣ ла ачеза гѣпдіре віп, кѣ челор че ор дпчепѣт а скріеа рѣтѣнеште кѣ ачестѣ літере пічі дп мпнпте пѣ леаѣ фост стѣпцереа лімвп рѣтѣнештп, чп дпкѣ дпп протівѣ кѣ тотѣл дпп кѣцет въз аѣ фѣкѣт ачеза, възѣнд кѣ ачестѣ сѣпт кѣ тѣлт маї фолосітоаре пентрѣ рѣтѣпнп, декѣт челе romane, еліне, ш. а. фпнд модрѣл скріеріі кѣ дѣпселѣ маї зшор декѣт кѣ ачеле.***) А възпѣ самѣ дпп ачест, пѣ де дефѣйтаре, чп де лавѣѣ вреднпк, дндемп аѣ дптродѣс шп дп лімба славіанѣ (дпп кареа зік шп дпп тѣлді а се фп възрѣт, дпп прічіпа маї де сѣс апоі шп дптрѣа поастрѣ) П. Кірілѣ ачестѣ літере, че іарѣшп дакѣ се ва аде-

вері пѣтаї вом крѣде. — П. Кірілѣ аѣ фост грек, че ліпсѣ дарѣ аѣ авѣт а фѣзрп алте літере стрѣпне, шп пентрѣ че паѣ дптродѣс челе еліне дп лімба славіанѣ?*)

(Ва зрѣма.)

PRIMA DONNA.

О мпшкарѣ естраордінарѣ се възѣ дптрѣо сѣарѣ дптрѣпѣл дпп челе маї прпндппале оспѣлѣрп дпп Верона. Се формаѣ грѣмѣзі дп салѣ шп кіар пѣпѣ дп кѣрте; ворѣеаѣ кѣ кѣлѣзрѣ. Шп стрѣпн ар фп крѣзѣт врео таре дптѣппларе політпкѣ; пентрѣ-кѣ ла ачест пород атѣт де пасіонат пентрѣ арте, девітѣл зпзі кѣпѣтрѣед саѣ ісѣзѣтіреа зпѣі оперѣ сѣпт піцѣ motive d'зн інтерес аша де таре, ка ла пої скпмбарѣа зпзі міністерпѣ саѣ врео декларадіѣ де рѣсѣоїѣ.

Дпсѣ, пімік пѣ ера маї тѣлт дп Верона декѣт кѣ Doamna Цпна, карѣ одатѣ фѣкѣсе петрѣчереа четѣдѣі шп карѣ се депѣртасѣ дела театрѣ де маї тѣлді ані, се сѣіа. іарѣшп пе счѣпѣ. Нѣтѣле еї еша дпп тоате гѣрпме дпсодпт де епѣтетѣрпме: diva, beneditta.

О. таре тѣчѣре зрѣтѣ дѣпѣ ачест транспорт. Тодп ш'адѣптарѣ окп кѣтрѣ зп тѣпѣр карѣ інтрасѣ фѣрѣ а се адреса кѣтрѣ пімінеа, шп се арѣпкасѣ пе зп сѣзп жѣ-

*) Adікѣ Dta legamі neціоналітатеа де 20 саѣ 27 септѣе тоарте! Ped.

**) Дп прівпнда ачеза історіеа пе лѣмпнѣ фортѣ віне, дпкѣт пѣ маї авѣт трѣзвпндѣ де іпѣтезе шп пѣрѣрп зшоре. Ped.

*) П. Кіріл токта ачеза фѣкѣ, че претпнзі Dta. Словеле кіріліене веде орп чпне, кѣ сѣпт челе грѣчѣдп дптѣлдіте кѣ кѣтѣва пе карѣ ле череа топѣрпме пропріѣ лімѣѣі словене векі шп — пѣ шпѣ пентрѣ че — чопліте маї прост. Амѣтѣрѣ амѣеле алфавѣтѣрп. Ped.

мътате рѣпт че авѣа се маї цѣнеа свѣт дѣнствл.

Ера фрѣмос дар стрѣин. Лѣнгъ дѣнствл, не о масъ, дѣшї пѣсесе мантелѣ дѣфѣшѣрат не савѣе, шї маѣна чеа дреаптъ дї ера аскѣнствл дѣ сѣнѣл сѣѣ.

„Валтерно!“ дї стрїгъ оаре-чїне въ-тѣндѣл не вѣтере. Ел пѣ се мѣшкѣ; пѣмаї дѣшї дѣнтоарсе окїї чеї марї шї негрї кѣтре кадранѣл пѣндѣлѣлѣї.

„Дѣнкъ пѣ е времеа,“ зїсе ел; шї прї-вїреа са адѣдѣатъ вѣ мїнѣт, се дѣвѣлї іа-рѣш свѣт лѣнцїле цѣне а ле плеопелор сале.

„Чїне е ачест ом? дѣнтревѣ вѣ фран-цуз, каре ажѣнсеесе ла Верона де вѣ чеас. — Есте Валтерно дї рѣспѣнсерѣ? — О-фїдер? зїсе французѣл, прївїнд савѣа шї мѣствѣцїле тѣпѣрѣлѣї ом. — Нѣ, адѣогъ вѣ дїлетант. — Дѣ воїажор дѣпрежѣрѣл лѣмеї, зїсе алтѣл. — Дѣ фрїос, вѣ певѣн, адѣогъ вѣ ал треїлеа депѣртѣндѣсе. — Поате кѣ пѣ е аша де певѣн дѣпъ кѣм сокотїдї, зїсе чел дїнтѣїѣ каре ворѣсе; дар чїне поате шї адевѣрѣл? Ачѣаста е о їсторїе чїздѣт шї нїмїнї алтѣл дѣкѣт ел п'о поате повѣстї.“

Французѣл атїнс преа мѣлт де дѣфѣдїшареа лѣї Валтерно, лѣѣ вѣ интерес фоарте маре шї дѣпѣнтѣ кѣ дѣнтревѣрїле. Дѣнї дї спѣсерѣ, кѣ е амантѣл дїсграціат ал каптатрїдеї Цїна, алдїї, кѣ е ферїчїтѣл амант ал дѣчесїї Р. . . . „аскѣлтѣ, дї зїсе, дака вреї аша де мѣлт сѣл кѣноцїї. дѣчѣаркѣте сѣл фачї сѣ ворѣеаскѣ; поате кѣдї ва арѣта маї мѣлтѣ копѣїенцѣ дѣвѣт ла вѣ векїѣ прїетѣн, поате кѣдї ва дѣнтоарче спателе фѣрѣ ацї рѣспѣнде, пѣнтрѣ-кѣ е вїзар, перегѣлат, пѣнѣлес, дар

п'аре рѣѣтате. Дѣпѣнтѣ де а дѣевѣнї а-вѣа о їнїмѣ преа маре. Дѣте, ворѣедеї де Цїна. Дака одѣтѣ дѣл вѣї фаче сѣ по-вѣстеаскѣ, о сѣдї спѣе мѣлте; шї пѣ тре-вѣе дѣкѣт не жѣмѣтате сѣ се креазѣ по-вѣстїрїле сале, пѣнтрѣ-кѣ нїчї кїар ел пѣ шїе че сѣ гѣндеаскѣ де вїада са.“

Французѣл се ашезѣ ла ачѣеаш масѣ кѣ Валтерно, шї акѣм вѣзѣ кѣ трѣсѣрїле лѣї пѣ ле дѣтѣлѣнѣе пѣнтрѣ дѣтѣїаш да-тѣ, се дѣнтрева дѣ че епохѣ а вїедїї сале, сѣвенїреле ачѣствї ом трѣвѣе сѣл дѣкѣ, кѣнд Валтерно кѣ атѣта сїгѣранцѣ ка шї кѣнд л'ар фї пѣрѣсїт де о зї, се арѣлкѣ дѣ браѣеле лѣї пѣмїндѣл прїетѣнѣл сѣѣ, камарѣдѣл сѣѣ, скѣмпѣл сѣѣ Нѣта. — Ла ачѣст пѣте французѣл рѣсѣрї; гѣндї кѣ есте шкочлар дѣ колецїїла дела Монтпелїе, шї стрѣнсе ла пїептѣл сѣѣ вѣ векїѣ сод а кѣрѣїа фїгѣрѣ шї ал кѣрѣїа пѣте се шѣер-сесе дїн меморїеа са; дар ал кѣрѣїа карак-тер ентѣсїаст шї трїст рѣмѣсесе пѣщере дїн їнїмїле тѣѣвлор челор каре'л дѣтѣл-нїсерѣ одѣтѣ.

„Мѣ гѣсецїї дѣствл де скїмѣват, зїсе кѣтре прїетѣнѣл сѣѣ, дѣпъ челе дїнтѣїѣ дѣсѣѣтѣтоаре мїшкѣрї а дѣѣв їнїмї каре гѣсеск зна дѣнтр'алта доѣада вѣнї ферїчїрї пїердѣте; дѣнтрїстареа шї воала м'аѣ дѣ-вѣтѣрѣнїт маї мѣлт дѣкѣт анїї. Нѣта дѣл дѣнтревѣ кѣ ачѣа делїкатѣдѣ каре траѣе дѣкредѣреа фѣрѣ а о прѣтїнде. „Цїна, рѣ-спѣнде ел; шї вѣ зїмѣет їнѣрнал мїшкѣ вѣза са чеа вѣщѣжїтѣ; Цїна е тоатѣ їсто-рїеа меа.“

— Чїне е ачѣастѣ Цїна а кѣрїеа пѣ-те арѣ аїчї атѣта ехо?

— Нѣ кѣноцїї? зїсе Валтерно кѣ амѣ-рѣчѣне, есте дѣчѣса де Р. . . .

Нѣма фѣкѣ о мишкаре де сѣрприсѣ.

Da, рѣспѣнсе Валтерно, соѣа дѣчелѣи де Р. . . . компатриотѣа дѣмитале. Наі азѣит кѣ с'а дѣсѣрат аічѣ кѣ о каптатрѣдѣ?

— Дѣа адеѣвр, акѣм 'мі адѣк амінте.

— Цѣна, сѣрманѣа Цѣнетта, зѣсе Веронестѣа, аѣ лѣѣдат фѣрѣчѣреѣа еѣ; еѣ дѣсѣ п'а крѣзѣт'о.

„Ера аша де фѣрѣмоасѣ алѣѣдатѣ, копѣлѣ, кѣпѣтѣндѣ дѣа тоате сѣрѣле дѣа театрѣ дѣла Верона, рѣзѣмѣндѣш фѣрѣчѣреѣа шѣа віѣада дѣа аплаѣѣделе зѣпѣ пѣѣлѣк, пе каре дѣа дѣкѣпѣта кѣ гласѣа еѣ чел маѣік, шѣа каре о дѣкѣпѣта кѣ транспортѣа аплаоде-лор сале; копѣлѣ аша де фѣрѣмоасѣ лаведере шѣа атѣт де дѣкѣпѣтѣтоаре ла азѣре дѣкѣт п'о пѣтеѣа чѣнеѣа ведеѣа шѣа азѣі де одаѣтѣ. Ох! де аѣ фѣі вѣзѣт'о арѣтѣндѣсе; маѣі дѣпѣтѣш рече шѣа фѣрѣмоасѣ ка о стаѣтѣ апѣікѣ; авсорѣндѣ дѣа прѣвіреѣа са тоаѣтѣ мѣлѣдѣмеѣа тѣкѣндѣ шѣа 'пѣлѣвенѣндѣ! де аѣ фѣі вѣзѣт пѣрѣлеѣі мишкѣндѣсе, вѣзѣлеѣі трѣмѣтрѣндѣ, пѣпѣтѣа сѣѣ вѣтѣндѣ ла чел дѣпѣтѣш акорд! шѣа кѣм дѣпѣатѣ гласѣа сѣѣ, ешѣндѣ дѣа зѣнде армопѣоасе кѣрѣѣеѣа дѣлче шѣа сопор, сѣѣ рѣсѣпа таре шѣа кѣ патѣмѣ! Глас череск, глас дѣа іад, мишка тоате ініміле, рѣсѣпѣндѣ дѣа тоате сѣфлетеле, рѣкорѣндѣле дѣа дѣлчеѣа мелодѣе, сѣѣ кѣспѣндѣле фѣрѣ мѣлѣ прѣпѣ акчентѣ крѣде шѣа сѣѣшѣітоаре! Еѣ, ам вѣзѣт ачѣастѣ фѣмеѣе, ка зѣа лѣпѣтѣтор остѣпѣт де вѣрѣнда са, а се опрѣ, кѣ враѣеле атѣрпате, кѣ окѣі стѣпѣшѣ: се пѣтеѣа азѣі рѣсѣфлареѣа са доѣорѣітоаре, ешѣндѣа перѣгѣлатѣ шѣа дѣпѣпѣсѣ дѣпѣтр'ачѣа гѣт гѣфѣндѣ; шѣа мѣлѣдѣмеѣа ера аколо фѣрѣ пѣтере, фѣрѣ глас, авѣа дѣдрѣспѣндѣ сѣ рѣсѣфле аерѣа. . Атѣпѣчѣ, ка дѣпѣтр'ѣа віс че се деѣѣеапѣтѣ

чѣнеѣа прѣпѣтр'о ісѣѣкѣпѣре де тѣпѣт, пѣ ера дѣкѣт о сѣпѣгѣрѣ стрѣгаре, зѣп сѣпѣгѣр епѣтѣсіаст; тѣпѣтра копѣлѣ зѣпѣмеѣа; мѣпѣміле сале трѣмѣтрѣндѣ се дѣкѣрѣѣдѣша пе пѣпѣтѣа сѣѣ, шѣа лѣкрѣтѣміле де фѣрѣчѣре стрѣлѣѣѣѣѣа пе ѣепеле сале челе плекате.“

Валтерно дѣшѣі плекѣ капѣа пе пѣпѣт. — „О іѣѣвѣшѣ! зѣсе франѣѣзѣа, стрѣпѣгѣндѣі мѣпѣа кѣ зѣп сѣпѣтѣмент сѣпѣпатѣк. — Ох! еѣ ера віѣада меѣа, рѣспѣнсе тѣпѣтрѣа от. А о ведеѣа шѣа а о аскѣлта, ера тоатѣ вѣкѣрѣеѣа меѣа. Дѣпѣпѣте де еѣа зѣмеле теле кѣрѣѣеѣа трѣсте шѣа пе'пѣгрѣжѣте, трѣіам фѣрѣ патѣмѣ, фѣрѣ тѣрѣѣраре, фѣрѣ пѣлѣчерѣі; ам вѣзѣт'о, ам азѣіт'о, шѣа зѣмеле теле трѣѣѣѣа дорѣндѣ сѣара, шѣа сѣара дѣпѣ лѣкрѣтѣміле теле сѣпѣѣѣеѣа кѣ сѣпѣт пѣскѣт пѣпѣтрѣ фѣрѣчѣре. Чѣі малѣі се мѣраѣ де дѣпѣса, еѣ о вінекѣѣѣпѣтам дѣа секрет; еѣ авѣѣѣ пѣпѣтрѣ дѣпѣса епѣтѣсіаст, сѣфлетѣа мѣѣѣ дѣа еѣ авѣѣа зѣп кѣлт; еѣ пѣ ера пѣпѣтрѣ дѣпѣшѣі дѣкѣт сѣара зѣмелор лор, еѣ'мі ера зѣмеле теле дѣпѣреѣі. Ах! пѣ шѣі че есте аѣѣа есѣстѣндѣ фадѣ шѣа монотонѣ дѣа каре трѣѣѣѣе чѣнеѣа фѣрѣ мишкаре дѣа пѣѣпѣтрѣ, фѣрѣ зѣпѣвет шѣа сѣфѣрѣндѣ! Еѣ ера есѣстѣнда меѣа, шѣа мѣ с'а пѣрѣт кѣ ѣ фѣѣѣреѣа де віне шѣа віне-кѣѣѣпѣтареѣа! Шѣа віѣада меѣа сѣ апрѣндеѣа ла прѣвіреѣа еѣ, шѣа сѣфлетѣа меѣѣа адорпѣт шѣа трѣст се деѣѣпѣта епѣтѣсіаст шѣа пѣтерпѣк ла дѣкѣпѣтѣтоареле акчентѣ а ле гласѣлѣі еѣ. О крѣзѣі? Нічѣі одаѣтѣ мѣпѣа меѣа пѣ а стрѣпѣс пе а еѣ, шѣа крѣѣѣѣа кѣ прѣвіреѣа меѣа нічѣі одаѣтѣ пѣ дѣпѣтѣпѣсе пе а са, дар еѣ фѣкѣсе дѣа мѣне асѣѣл де мѣшкѣрѣі каре отоарѣ шѣа дѣѣѣѣѣѣа; еѣ се фѣкѣ о трѣѣѣѣндѣ пѣпѣтрѣ мѣне. Трѣѣѣѣа ка дѣа тоате сѣрѣле сѣ мѣ се деѣа фѣрѣчѣреѣа дѣа зѣоѣа трѣѣѣѣѣа. Мѣ 'пѣсѣмѣнѣсе Цѣна? Сѣо-

моща амъръри меле челий фантастиче ажъ-
сесе пжпъ ла еа! Ши съфлетъ еі де ар-
тист, съфлетъ еі ентъсіат ши поѡ а висат
вреодатъ де ачела, каре дї ера датор плъ-
чериле ши тълдътїреле сале? N'am щїст'о
тълтъ време; дар, стрейнъ vizaperie a de-
stinaціеі меле! Ерам ферїчіт, дмї зїчеам
къ аморъ славеі окъпъ тоатъ ініма са ши
къ нъ маї ера лок дп еа пентръ алте па-
тїмі. Еа пжпцеа ла аплаосъла зпелї тъл-
дїмі ідолатре; еа рждеа ла о паролъ де
амор; нъ авеам а тъ teme de rivalї. Дъ-
пъ ферїчіреа де а о їзві, нъ ера нїмік маї
длкъдъттор декхт ферїчіреа де а фї їзвіт
де джпса; еѡ н'о пъдъждзіам, ши віне дп-
кредїнгат къ еа дши келтвеще тоатъ іні-
ма дп кжптечеле сале, пе каре дптредї
ле аржпка пе сченъ, еѡ ржтжпнеам дп тъл-
дътїреа къ еа а фьккъ се дпфлореаскъ дп
тїке сімтїментъла алес ши кжрат ал зпелї
ферїчірї адевърате. Дъпъ че дїам спжс че-
ле дїпжїѡ вжкжрїї а ле меле пе пжтжпт,
п'о сьдї ворвек нїчі де сгомоща че фьккъ
дп Верона аморъла теѡ чел романеск пеп-
тръ Дїна, нїчі деспре стрейнеле тълтжчїрї
че фїе-каре фьчеа деспре тїне. Вългел нъ
ва прїчепе кїар одатъ чеа че ретеазъ ко-
тжпъла віедїї, ши ка сьшї ржсвжне къ нъ
поате сь дпделеагъ, ржде де ачеаста ка де
о nerozie, саѡ се тїръ ка де о певжніе.

„Дптр'ачеаста, дої стрейнї карїї кълъ-
торїаѡ де манїе нефїнд тълдътїдї нїчі дп-
тр'ѡп лок, венїръ ла Верона. Чел маї тж-
пър, коптеле де С. . . сіп-їзвітор де прїп-
дїп, счентїк де топ, дпдоїндъсе деспре тоа-
те, афаръ де фржтжсечеа са ши де мїж-

лоачеле сале д'а амъдї. Чел маї вьтржп,
дъчеле де Р. . . фоарте егоїст, сьтъл де плъ-
черї, гата а фаче тот, а сакрїфіка тот, ка
сьшї маї колорезе оаре-кжт віада чеа жска-
тъ ши тжрїндъ че петречеа де зече анї.

„Нъ ера ворва атжпчї дп Верона, де-
кжт де Prima Donna. Непжтжнд а се фо-
лосї де джпса, чеї дої сенїорї п'о пжсеръ
ла порок. Еа кжзъ дъчелзї де Р. . . Дїна
дшї ржсе ши де дъче ши де соартъ. Дъче-
ле фьккъ де ржс ла тоатъ Верона. Сїп-
їзвіреа і се атїнсе къ осевїре. О воїѡ авеа!
стрїгъ ел дптр'о дїмїнеагъ. Сеара еа фъ
а лзї; Дїна ера дъчесь.

„Нъ тъ дптрева прїчина каре о фьккъ
сьшї скїмъе ферїчіреа пентръ тїтлж ши во-
гъдїї; н'ам кжпоскжт'о нїчі одатъ. Гжп-
дїт'а къшї ва рїдїка маї сжс опїніа дака ва
дпсодї о стрължчїре мїпчїноасъ ла атжта
стрължчїре солїдъ ши реалъ де каре о дп-
кжпжжра талантъл еї? Авжт'а слъвїчжнеа
де а се пжне маї пресжс де ачеле фетееї
каре о аплаода ши кареї дореа соарта дп
секрет? Ваї! Еа ера маї тълт декхт тоате,
ши преферї а devenї чеа маї де жос дп-
тре еле.

Верона пїердъ серїле сале де петре-
чере. Нїдде фрїгжрї грозаве тъ жертфїръ,
ши нъ пжтеам тжрї декхт ка сь сімд маї
віне кржзїмїле їаджлзї. Барваръл! мїа отръ-
вїт віада, ши ачеа фетее че ідолатреам,
ачеа фетее че респектам кїар дп виселе
меле челе маї джлчї, ера а лзї, ера а лзї
сіпгжр; воїам сь тор.

(Ва жрма.)